

Központi
Elszámolóház
és Értéktár
(Budapest) Zrt.

KELER TÖRTÉNELEM

1993. október 12. – KELER megalakulása, létrejöttének előzményei:

- A pénzügyi szolgáltatások hazai fejlődésében a kétszintű bankrendszer létrehozása (1987), a Budapesti Értéktőzsde (BÉT) és a Budapesti Árutőzsde (BÁT) megalakulása (1990) tette lehetővé a KELER 1993. októberi alapítását.
- A KELER létrejöttkor (alapításakor) alaptőke: 500 millió forint) átvette a Budapest Értéktőzsdétől az értéktári tevékenységet, az értékpapírszámla-vezetést és a tőzsdei értékpapír-kereskedelem elszámolását.

1994

- Az árutőzsdei határidős ügyletek elszámolásának átvétele a BÁT-tól, ezzel együtt az eddigieknél nagyságrendekkel biztonságosabb és gyorsabb – az üzletkötés napján történő elszámolást biztosító elszámolási rendszer kiépítése, a BÁT-tagok tőzsdeforgalmi számláinak átvétele az OKHB-től, és egyben a tőzsdeforgalmi számlavezetési szolgáltatás indulása.
- A KELER korlátozott pénzforgalmi rendszerének kialakítása és beüzemelése.
- Megvalósult a BÉT határidős piacának elszámolása.
- Az OTC állampapír-piaci elszámolási szolgáltatások indulása, DVP elvű elszámolás, a KELER-MNB közvetlen kapcsolat kiépítése.
- BÉT azonnali ügyletek elszámolása tekintetében a BÉT tagok között a szállítás fizetés ellenében (DVP) elv teljes körűen megvalósul.

1995

- Az alapítást követően a társaság először a minőségileg új szolgáltatások kiépítésére helyezte a hangsúlyt. Ezt az évet már az erőltetett ütemben kiépített és bevezetett szolgáltatások kiteljesedése, a KELER által lebonyolított forgalom nagyságrendi megugrása jellemezte.
- A BÉT-tagok tőzsdeforgalmi számláinak átvétele az MNB-től.
- A BÉT határidős piacának indulása, egyben a szabványosított határidős elszámolási szolgáltatások kezdete a BÉT-tagok részére.
- Az Állami Értékpapír- és Tőzsdefelügyelet Nemzeti Értéktárrá nyilvánította a KELER-t.
- A társaság megkapta az amerikai befektetési szolgáltatókat szabályozó törvény (Investment Company Act) 17f-5 pontja szerinti 'elfogadott' (eligible) értéktár minősítést. Ez jelentősen emelte a KELER nemzetközi elismertségét és elfogadottságát.
- 1995. március 1-jén megalakul a Treasury.
- Létrejön az állampapír-elszámolások előkönnyveléses, értéknapos kezelését lehetővé tevő MNB-KELER direkt pénzforgalmi kapcsolat.
- Az OTC állampapír-piaci elszámolás 1995-ben a KELER legnagyobb volumenű elszámolási szolgáltatásává vált.

1996

- A KELER számlát nyitott a CEDEL Bank S.A. nemzetközi elszámolóháznál, amely az év folyamán a KELER-t választotta magyarországi letétkezelőjének, amivel a kapcsolat kétirányúvá vált.
- Az Értékpapírkód-kiadó Szervezetek Nemzetközi Szövetsége (ANNA) felvette tagjai közé a KELER-t.
- A KELER megkapta a magyarországi központi értékpapírkód-kiadó (ISIN) szervezet státuszát.
- A részvénykönyv-vezetési szolgáltatás megkezdése.

1997

- A BÉT a régió egyik legkedveltebb piacává válik, a vezető 8-10 részvényre, mint „európai” értékpapírra tekintenek a befektetők, mind minőség, mind likviditás vonatkozásában.
- Az ügyfél-kommunikációs (KID) rendszer éles üzembe állítása.
- A naponta többszöri OTC állampapír-piaci elszámolás bevezetése.

- Szakmai felelősségbiztosítás megkötése.
- A MATÁV Rt. New Yorki Tőzsdére bevezetési programjában a KELER a magyarországi letétkezelő szerepét vállalja fel.
- Bevezetésre kerülnek az egyes értékpapír-sorozatok megkülönböztetésére szolgáló kizárólagos használatú ISIN azonosítók.

1998

- A KELER részvényeinek átalakításával megszületett az első dematerializált értékpapír Magyarországon.
- A KELER megkezdte a BÁT-on bevezetett határidős alapú opciók elszámolását.
- A CME (Chicago Mercantile Exchange) által kifejlesztett SPAN margin számítási szoftver használatával megindult a portfólió alapú biztosítékszámítás.
- Megalakult a Közép- és Kelet-európai Központi Értéktárak és Elszámolóházak Szövetsége (CEECSDA). Az alapító tagok a szervezet székhelyévé Budapestet jelölték ki, a főtitkári teendőket pedig Horváth Gergelyt, a KELER akkori vezérigazgatóját bízták meg.
- Az állampapír-kibocsátás DVP-elvű elszámolásának kezdete.
- A BÉT-en bevezetett ún. bruttó elszámolású (fix áras) ügyletek elszámolásának kezdete.
- A BÁT, a KELER és több európai, ázsiai és afrikai tőzsde részvételével megalkult a Határidős Piacok Szövetsége (AFM – Association of Future Markets).
- Az osztrák központi elszámolóház, az OeKB (Oesterreichische Kontrollbank) értékpapírszámlát nyitott a KELER-nél.

1999

- Az év egyik legjelentősebb fejlesztéseként – a KELER 2000 projekt keretében – szeptember 6-ától működésbe lépett a valós idejű bruttó elszámolási rendszer (VIBER). A projekt különlegessége, hogy az MNB RTGS cash clearing rendszerével egy időben és összehangolva került kialakításra.
- A hazai értékpapír-piaci infrastruktúrában központi szerepet betöltő BÉT és KELER közös projektet indított az évezredváltással kapcsolatos feladatok teljesítésére (1999. július 1.).
- 1999. június 25-ével kezdődően a KELER – a BÉT-en kereskedett termékekhez hasonlóan – a Budapesti Árutőzsde termékeinél is bevezette az ún. nettó típusú marginolást, azaz a megbízónkénti, lejáraton belüli nettózás alkalmazását a biztosítékok portfólió elvű meghatározásakor.
- A KELER kiterjesztette az aznapi DVP elvű elszámolási rendszerét az állampapírok mellett az összes, a KID által befogadható egyéb tőzsdei, illetve tőzsdén kívüli értékpapírra (1999. április 12.).
- Az ECOFEX (European Committee of Options and Futures Exchanges – Határidős és Opciók Tőzsdék Európai Bizottsága) konferenciáján a KELER-t megfigyelőként felvette a szervezet tagjai közé (1999. március 12.).

2000

- Az 1996-ban elfogadott KELER 2000 stratégiai projektben szereplő céljaink az év végére a middleware technológia segítségével fokozatosan megvalósultak.
- A KELER a közel egy éven át tartó fejlesztési munkát követően decemberben sikeresen beindította az automatizált cross-border elszámolási rendszerét.
- A 2000. év egyik legkiemelkedőbb eseménye a KELER új derivatív elszámolási rendszerének (DER) december 4-i üzembe állítása volt.
- Az év végén megtörtént az első, Budapesti Értéktőzsdén forgalmazott részvény dematerializált formába történő átalakítása.
- A tőzsdei elszámolások területén az állampapír elszámolás 1999. évi szegregációját követően a T+5 napos elszámolási ciklusú kereskedés és elszámolás szegregációja is megtörtént 2000-ben.
- Ez év fejlesztése volt az értékpapír kölcsönzési rendszer szabályzati és technikai feltételeinek kialakítása. A „pool” alapú kölcsönzés – a korábbi állampapír-kölcsönzési rendszer kiterjesztéseként – a tőzsdei multinet elszámolás során keletkező értékpapír-fedezetlenség esetén kerül automatikusan indításra.
- Újdonságként, 2000 márciusától rendszeres időközönként az MNB aukciókat rendez az általa kibocsátott, éves lejáratú kötvényekre. Ezek elszámolását a KELER – az elszámolási napon – valós időben, bruttó módon végzi.

2001

- Az év végén megvalósult fejlesztéseknek köszönhetően a bruttó elvű DVP elszámolásoknál a tranzakciók pénz oldali teljesítése nem csupán forintban történhet, hanem bármely a KELER rendszerében elszámolási devizának minősített devizanemben (bevezetéskor: EUR, USD, CZK, JPY, PLN, CHF, SEK, SKK).
- A 2001-ben megszületett devizaliberalizációs intézkedések nyomán a KELER egy több-lépcsős projekt első fázisaként kialakította a deviza nyilvántartási számlavezető rendszerét (DNR). Ezen nyilvántartási rendszer első körben a KELER-nek a nemzetközi (cross-border) elszámolások területén bevezetett DVP alapú tranzakció kezeléséhez nyújtott informatikai bázist.
- Az év végén kidolgozásra került az igen kedvezőtlen amerikai adólevonások megszüntetésének lehetőségét számlatulajdonosaink részére. Ennek az új konstrukciónak igényeire reagálva a társrendszerek alkalmassá váltak egyidejűleg több nostro számla kezelésére is.
- A neves amerikai szakmai folyóirat, az eAI Journal (e-Business and Application Integration Journal) a KELER-nél működő, IBM MQSeries üzenetkezelő köztesszoftverre épülő rendszert választotta a 2001-es év legjobb alkalmazás integrációs megoldásának (Best Application Integration Solution 2001).
- A BÁT pénzügyi szekciója a nyílt kikiáltásos kereskedésről áttért real-time KELER kapcsolattal rendelkező kereskedésre.
- Bevezetésre került az azonos napon belül lejáratható segédfedezeti ügyletek. Ez a konstrukció az előre nem látott pénzügyi fedezetlenség megoldására kínál új alternatívát.
- Megváltozott a TEA (Tőzsdei elszámolási Alap) és az HP TEA felhasználásának, illetve újrafeltöltésének menete, lehetővé vált az igénybevétel nemteljesítő és vétlen tag szerinti megbontása.
- További változás volt a tőzsdei elszámolások terén, hogy az állampapírokon kívül immár a vállalati kötvényeket és egyéb hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat is T+2 napos ciklussal nettó elven számolja el a KELER.

2002

- T+3 napi elszámolási ciklus bevetése 2002. november 18-án a részvények tőzsdei elszámolása során.
- A T+3 bevezetéséhez kapcsolódóan új szolgáltatásként jelent meg a biztosítékok naponta, az aktuális piaci árakon történő újraértékelése.
- A részvények tőzsdei elszámolási ciklusának rövidülése hatással volt a társasági események kezelésére is. 2002. novemberétől az ún. „cum-date” E-10-ről (a társasági esemény előtti 10. munkanapról) E-8-ra változott, hiszen a fordulónaptól visszszámolva az eddig 5 helyett már csak 3 nap szükséges az elszámoláshoz.
- Az értékpapír nemteljesítések kezelésének jelentős mértékű átalakításával a KELER az alábbi célokat valósította meg:
 - Az új Tőkepiaci Törvény alapján - a pool, illetve triparty kölcsönzések mellett – egy olyan kölcsönzési szolgáltatást dolgoztunk ki, melyben a KELER, mint központi szerződő fél vesz részt.
 - Külföldi partnereink számára hazai értékpapírokra nyújtott szolgáltatásaink terén kiemelendő változás, hogy a törvények adta lehetőséggel élve - ismereteink szerint Magyarországon elsőként – a KELER részvényesi meghatalmazottként, azaz nominee-ként jár el az ezen szolgáltatást igénybevevő ügyfelek részére.
 - A KELER 2002. május 13-tól kezdődően az azonnali ügyletekre is kiterjesztette a korábban csak a derivatív piacon nyújtott CCP (Central Counter Party – központi szerződő fél, központi garantőr) szolgáltatását.

2003

- Elkészült, és 2003 októberében hatályba lépett a KELER Üzletmenet-folytonossági terve (BCP), amely a KELER működése szempontjából kritikusnak ítélt folyamat-erőforrás párokra fókuszál.
- 2003-tól nemcsak részvények, hanem kötvények esetében is lehetősége van az értékpapír kibocsátónak a KELER tulajdonosi megfeleltetés szolgáltatásának igénybevételére.

2004

- Az év végére „munkába állt” a KELER Háttérközpontja.
- Ez évben tovább fejlesztettük a klíringtagsági rendszert, függetlenül egymástól a kereskedési tagság és a klíringtagság intézményét, kialakítva az alkíringtagi kereskedési adatok valós idejű továbbítását az általános klíringtag számára, valamint biztosítottuk a teljes feldolgozási folyamatra vonatkozó saját/megbízói szegregációt. Mindezen fejlesztésekkel felkészültünk a tőzsdei távkereskedői tagság intézményének kiszolgálására.

- 2004. január 1-től a KELER Szakosított Hitelintézetként működik.

2005

- 2005. szeptemberében a Budapesti Értéktőzsde és a Budapesti Árutőzsde vezető testületei elfogadták az intézmények között létrejött integrációs szerződést.
- A két piac egyesülése a gyakorlatban tevékenység-átruházással valósult meg. Az integráció lebonyolításában a KELER fontos szerepet vállalt magára, hiszen az elszámolás-technikai feladatokon túl egységesítenie kellett az elszámolóházi garanciavállaláshoz kapcsolódó biztosítékrendszereket is.
- A tőzsdén kívüli bruttó elszámolások piacán a KELER egyrészt bevezette a néhány fejlett piacon már működő, úgynevezett „hold/release” szolgáltatást, másrészt megteremtette az (FoP) értékpapírtranszferek és pénz ellenében történő (DVP – Delivery Versus Payment) elszámolások egységes feldolgozásának feltételeit.
- Ez évben megvalósult a KELER rendszeréhez kívülről, az ügyfél back-office rendszerekből történő közvetlen, automatikus csatlakozás lehetősége, amely kapcsolaton keresztül úgynevezett „straight-through processing” (STP) üzemmódban vehető igénybe a KELER szolgáltatásainak meghatározott, folyamatosan bővülő köre.

2006

- Az év legnagyobb fejlesztése a KELER rendszerein végrehajtott mezőhossz-bővítés volt, amelyre a kibocsátott értékpapírok mennyiségében, illetve névértékében bekövetkezett növekedés miatt volt szükség.
- 2006. évi szolgáltatás fejlesztései során a KELER beillesztette a multinet elszámolás körébe a BÉT-re bevezetett első ETF (Exchange Traded Fund) papírokat, valamint az ETF kibocsátója és árjegyzője közötti elszámolások támogatására kialakította a Delivery- Versus-Delivery (DVD) tranzakció típusát.
- Tőzsdei bevezetésre került a fizikai, illetve készpénzes elszámolású, határidős arany kontraktus,
- míg a nemteljesítési eljárásba bevont vétlen vevőknek történő vételár visszafizetéssel kifinomultabbá vált a KELER nemteljesítések kezelésénél alkalmazott gyakorlata.
- A határon átnyúló (cross-border) szolgáltatások hatékonyságában is jelentős előrelépés történt: egyrészt a XETRA elszámolások, másrészt a külföldi társasági események feldolgozásának automatizálásával.

2007

- 2007 őszén elkezdődött a projekt (HR projekt), melynek keretében a KELER a menedzsment és a munkavállalók elvárásainak megfelelően kialakította emberi erőforrás stratégiáját.

- Ez évben indult el a (Fejlesztési Folyamatok Felülvizsgálata) projekt, melynek keretében kialakították a portfólió- és projektmenedzsment-, illetve az alkalmazásfejlesztési folyamatok új módszertanát.
- A KÁP (KELER Átalakítási Projekt) megkezdte működését, mivel a 2007. évi rendes Közgyűlésén döntés született a szétválás megvalósításának módjáról.
- Az év egyik legjelentősebb fejlesztése a real-time kockázatkezelés kiterjesztése volt a BÉT azonnali piacára.
- 2007. június elején éles és sikeres DRP (Disaster Recovery Plan) tesztet hajtott végre a KELER a Ciprus utcai Háttérközpontban.
- 2007 őszén a BÉT Áruszekciójában megkezdődött a közraktári jegyek tőzsdei kereskedelme, így a KELER
- kialakította a közraktárjegyek letétkezelésének és elszámolásának rendjét és feltételeit.
- 2007-ben a KELER fennállása során először került sor az Ügyfelek elégedettségének formális felmérésére személyes interjúk és kérdőívek kitöltésével.
- Iparági szövetségek munkacsoportjai véglegesítették a Viselkedési kódex (Code of Conduct) hozzáférés és interoperabilitás pontjának gyakorlati alapelveit lefektető dokumentumot, amelyet természetesen a KELER is elfogadott és aláírt.

2008

- 2008 tavaszán befejeződött a DECAGON projekt, és a KELER szervezeti átalakítása, melynek során kialakította és bevezette a legfontosabb HR-rendszereket a KELER-ben.

- 2008. február 6-tól már a BÉT azonnali piacának Részvény Szekciójában is lehetőség van „investment” és „turbo” certifikátok kereskedésére.
- 2008 tavaszán befejeződött a 3F projekt, a Programiroda megkezdte a működését. Megvalósult a projekt és portfólió menedzsment módszertan kialakítása és az alkalmazásfejlesztési módszertan bevezetése, a szükséges fejlesztői és tesztkörnyezetek felállítása 2009 végéig várható.
- 2008 májusában a KELER a munkavállalói segítségével felújított egy hátrányos helyzetű óvodát Kiskőrösön.
- 2008. június 30-ra megalakul a KELER KSZF, amely 2009. január 1-jével kezdi meg működését.
- Az év során, az üzletmenet-folytonosság területén a KELER a BCP, a DRP és az IT biztonsági kockázatelemzési és kockázatkezelési folyamatok Carisma szoftverben történő kezelését, a Carisma bevezetését valósította meg.
- 2008 szeptemberében a KELER elkészítette az „Általános beszámolót” („General Implementation Report”), amely tartalmazta a Viselkedési kódexnek (Code of conduct) való megfelelés érdekében tett főbb intézkedéseket, valamint az árak átláthatósága és a hozzáférés és interoperabilitás témákban készített Önértékelési jelentéseket.
- 2008. október 12-én 15 éves a KELER.
- 2008. során megkezdődött a KELER virtuális rendszerkörnyezet bevezetésére vonatkozó felkészülés.

2009

- A központi garantóri tevékenységet 2009. január 1-jétől kezdődően, a KELER Zrt. többségi valamint a BÉT és az MNB kisebbségi tulajdonát képező KELER KSZF Központi Szerződő Fél Kft. látja el.
- 2009 során folyamatosan zajlott az informatikai infrastruktúra megújítása, átalakítása, annak érdekében, hogy a jelenleginél könnyebben működtethető, nagyobb rendelkezésre állású, skálázható és költséghatékony informatikai rendszerrel támogassa üzleti folyamatait. Ezt a célt a KELER egy virtuális rendszerkörnyezet létrehozásával kívánja megvalósítani.
- 2009 májusában a KELER volt a házigazdája a világ értéktárai (CSDs) részére két évente megrendezendő szakmai konferenciának, amely az eddigi legsikeresebb CSD konferencia lett.
- A piaci résztvevők felől érkező igények, valamint a Code of Conduct iránymutatásának történő megfelelés érdekében a jövőben a klíring, illetve elszámolási szolgáltatások oly módon kerülnek szétválasztásra, hogy azok külön-külön, önmagukban is igénybe vehetők legyenek az Ügyfelek részére. A klíring és settlement rendszer szétválasztása 2009 őszén valósult meg.
- 2009 júniusában a KELER karitatív tevékenység keretében munkatársai közreműködésével felújított egy Velencei gyerektábort.
- 2009. évben fejlesztette ki a KELER az Interneten keresztül történő ISIN kód kiadási szolgáltatást, melynek éles indulási feltétele a szükséges jogszabályi feltételek teljesülése.
- A KELER kezdeményezésére 2009-ben elindult a Letétkezelői Fórum.
- 2009 során másodszor is sorkerült az Ügyfelek elégedettségének formális felmérésére személyes interjúk és kérdőívek kitöltésével.